

Finnbogi Arge, landsstýrismaður í vinnumálum:

Barnsburðargrunnurin verður loksins veruleiki

- Endamálið við grunninum er, at allar kvinnur á arbeiðsmarknaðinum eru á jøvnum fæti, tá ið tær skulu í barnsburðarfarloyvi, sigur Finnbogi Arge, ið í næstu tingsetu fer at leggja uppskot fyrri tingið um stovnan av barnsburðargrunni

TURID KJØLBRO

Undir seinasta valstríðnum og teim undanfarnu við var stovnsetan av einum barnsburðargrunni eitt av málunum, nógv varð tosað aftur og fram um. Semja tykist at vera tvørtur um flokksmørk og onnur at mørk, at tað er alneyðugt, at ein slíkur grunnur verður settur á stovn. Hann er eisini komin í samgonguskjalið, har sagt verður, at virkast skal fyrri, at barnsburðargrunnur verður settur á stovn fyrri allar partar á arbeiðsmarknaðinum.

Síðani samgongan skrivandi undir skjalið, ið hon skal arbeiða út frá næstu árin, hevur einki verið at hoyrt til henda góða grunn, og avvarðandi landsstýrismaður ársannar, at hann hevur ikki havt stundir til at arbeiða við málinum. Men nú eru útlit til, at barnsburðar-

grunnurin verður veruleiki um ikki so langa tíð. Í røðuni, sum lögmaður fer at halda fyrri tingkvinnum og -monnum á ólavsøku, verður barnsburðargrunnurin nevndur sum eitt av málunum, landsstýrið raðfestir høgt. Finnbogi Arge, landsstýrismaður í arbeiðsmarknaðar- og vinnumálum, hevur nevnliga gjørt av at leggja fyrri tingið í næstu tingsetu uppskot um stovnsetan av barnsburðargrunni.

- At barnsburðargrunnurin nú verður veruleiki, er greitt, men hvussu hann verður háttaður og skipaður lögfrøðiliga og á annan hátt, eru vit ikki komin til enn. Endamálið við grunninum er, at allar kvinnur á arbeiðsmarknaðinum eru á jøvnum fæti, tá ið tær skulu í barnsburðarfarloyvi, sigur Finnbogi Arge.

Og tað er júst hetta, at allar kvinnur og fyrri so vítt

eisini menn, vera líka fyrri lógini, ið fer at gera allan munin. Sum er er stórir mismunur millum kvinnur á privata og almenna arbeiðsmarknaðinum. Meðan tær alment løntu fáa fulla lön í farloyvistíðini, fáa tær á privata arbeiðsmarknaðinum antin úr dagpeningaskipanini, ið er 80% av forvunnu inntøkuni seinastu fáu vikurnar, ella sambært funksjónarlógini, ið ásetur hálva lön í samanlagt tveir mánaðir og restina sum dagpening.

Eyka byrða

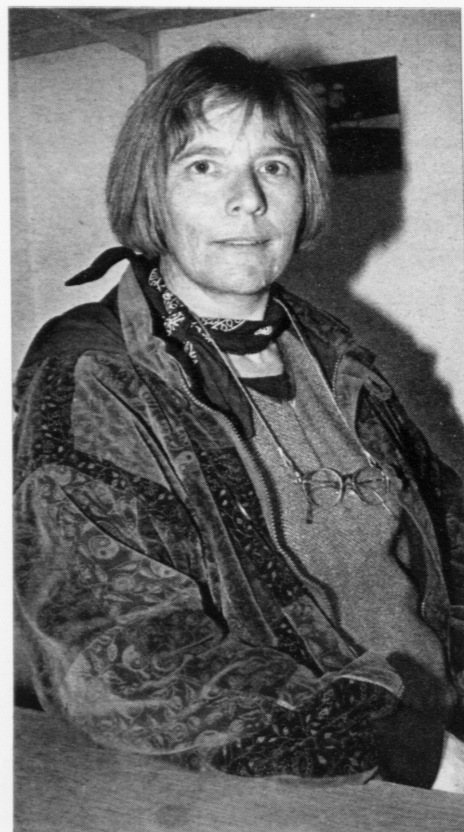
- Tað besta er jú, at tað hvørki ávirkar kvinnuna, gerandisdagin ella arbeiðsplássið hjá viðkomandi negativt, tá ið ein fær eitt barn. Tað er hetta, ein barnsburðargrunnur skal byrgja upp fyrri, og tað vit arbeiða fram ímóti. Tí er gott við eini skipan, sum tryggjar, at

hvørki virkir ella einstaklingar koma út í keðiligar og óneyðugar stóðir orsakað av barnsferð. Spurningurin er so, hvussu skipanin verður gjørt, og tá koma vit inn á ein annan trupulleika. Vit eiga at vera sera varin við at áleggja virkjum og persónum fleiri byrðar. Sum nú er rinda vit øll til Arbeiðsloysistryggingina og hetta gjaldið hava vit øll vant okkum við at skula av við. Í mínum sinni havi eg hugsað mær, at tað sum henda tryggingin minskar, verður brúkt til henda grunnin, sigur Finnbogi Arge.

Vinnumálastýrið hevur enn ikki gjørt nakrar fyrrireikingar til stovnsetan av barnsburðargrunni, men hetta verður eftir øllum at døma í næstum.

Finnbogi Arge, landsstýrismaður í arbeiðsmarknaðar- og vinnumálum, fer nú undir fyrrireikingar til stovnsetan av barnsburðargrunni

Barnsburðargrunnur ikki dýrur

Mett verður, at ein barnsburðargrunnur kostar umleið 41 mill. krónur um árið, og tað svarar til, at hvør arbeiðsgevari og -takari rindar 0,6% av lønini í grunnin um mánaðin

TURID KJØLBRO

Barnsburðargrunnur er eitt mál. Javnstøðunevndin hevur arbeitt nógv við, og nú kvinnuráðstevna var herfyri í Norðurlandahúsinum fyrri kvinnur í útnorðri, var grunnurin aftur á dagskránni.

Javnstøðunevndin hevur gjørt nakrar framrokningar, ið geva ábendingar um, hvussu nógv ein barnsburðargrunnur fer at kosta arbeiðstakarum og arbeiðsgevarum. Tølini, nevndin hevur brúkt í útrokningunum, eru frá 1997 og útvegað frá Hagstovu Føroya.

Tilsamans vóru triggjar milliárdir krónur útgoldnar í lønum í 1997. Talið á løntakarum var 24.367. Hetta árið vóru 650 børn fødd í Føroyum. Hvussu nógv var

av mammunum hjá hesum børnum eru úti á arbeiðsmarknaðinum, er ilt at meta um, men nevndin hevur mett tær til 550, ið eru fulla tíð til arbeiðis. Hesar hava krav uppá barnsburðarfarloyvi í 24 vikur.

Miðallønin í 1997 var 12.500 krónur um mánaðin, 15.400 krónur hjá monnum og 9.700 krónur hjá kvinnum. Siga vit, at 550 føroyskar kvinnur hava krav uppá 12.500 krónur um mánaðin í seks mánaðir, tosa vit um 41.250.000 krónur, sum ein barnsburðargrunnur kostar um árið, væl at merkja um talið á foddum børnum svarar til talið í 1997.

Hesar góðu 41 milliúnir skulu síðani býstast við talið av løntakarum, og tað gevur 1,3%, sum skulu gjaldast í ein barnsburðargrunn. Og býta arbeiðstakarar og arbeiðsgevarar hetta

millum sín, verður talan um 0,65 % í part.

- Fyrirvarni skal takast við hesum útrokningunum, men tey geva kortini eina ábending, sigur Kirsten Brix, limur í Javnstøðunevndini.

Lítill munur

Sum er verða nógvir pengar goldnir um skattin til barnsburðarfarloyvi, og tí verður ikki talan um so ógvuliga stóran mun, sum skal rindast afturat, tá ið grunnurin verður veruleiki.

Úr dagpeningaskipanini vóru í 1997 goldnar góðar 16 mill. krónur til kvinnur, ið eru hálva og fulla tíð á arbeiðsmarknaðinum. Tey alment løntu fáa sum er fulla lön í farloyvistíðini, men hvat hetta kostar, ber ikki til at meta um. Umframt rinda allir stovnar, uttan mun til kynsbýtið á stovnunum, 0,8% í ein

grunn til avloysarar. Hetta svarar til 8 mill. krónur um árið. Kvinnur, ið starvast innan peningastovnarnar og tryggingina, fáa á sama hátt sum tær alment løntu, fulla lön í farloyvistíðini. Sum skilt fáa hesi arbeiðsplássi beinleiðis fyrimun, tá ið ein barnsburðargrunnur verður settur á stovn.

- Vit tosa um eina meir-útreiðslu á uml. 9 mill. krónur um árið, sum hesin grunnurin fer at kosta.

- Til stuttleika kann eg nevna, at ein sum arbeiðir í 40 ár til eina lön, sum er 12.500 krónur um mánaðin, ið jú er miðallønin í Føroyum, og rindar 0,6% av lønini í ein barnsburðargrunn, bert rindar 38.000 krónur alt arbeiðslívið til henda grunnin. Hetta verður vunn- ið fleiri ferðir inn aftur, um viðkomandi fer í barnsburðarfarloyvi, sigur Kirsten Brix.

Kirsten Brix, limur í Javnstøðunevndini